

Commissie Hoger Onderwijs

Rapport in het kader van het
kwaliteitstoezicht van de
HBO5-opleidingen

GO! CVO Antwerpen

46474

Vlaanderen
is onderwijs & vorming

Rapport in het kader van het kwaliteitstoezicht van de hbo5-opleidingen
door de Commissie Hoger Onderwijs
46474 GO! CVO Antwerpen

1. Conclusie

Onderwerpen	Oordeel
De onderwijsinhoud	Goed
Het onderwijsproces	Voldoende
De uitkomst van het onderwijs	Voldoende
Personeel, materiële voorzieningen en interne kwaliteitszorg	Voldoende
Eindoordeel	Voldoende

2. Bevindingen

Algemeen

GO! CVO Antwerpen ontstond na een fusie in 2012 van CVO Antwerpen-Zuid en CVO Deurne. De opleidingen HBO5 worden ingericht op de hoofdcampus in Hoboken.

GO! CVO Antwerpen biedt twee HBO5-opleidingen aan, namelijk *Boekhouden* en *Informatica*. Binnen de opleiding *Informatica* wordt zowel de optie Netwerkbeheer als de optie Programmeren ingericht. GO! CVO Antwerpen heeft ook onderwijsbevoegdheid voor de HBO5-opleidingen Marketing, Meertalig secretariaat en Fiscale wetenschappen. Deze opleidingen worden niet aangeboden. Het ZER geeft geen uitsluitel over eventuele hervormingsaanvragen voor deze 'slapende' opleidingen.

GO! CVO Antwerpen maakt deel uit van het samenwerkingsverband HBO5 AP – HZS. De partners zijn AP Hogeschool, GO! CVO Antwerpen, CVO Crescendo Mechelen, CVO HBO5 Antwerpen, CVO Horito Turnhout, CVO Provincie Antwerpen, Hogere Zeevaartschool en Stedelijk Lyceum Lamorinière.

De onderwijsinhoud

GO! CVO Antwerpen hanteert voor beide opleidingen de voorlopige modulaire structuurschema's die de basis vormen voor de leerplannen. Het leerplan van *Boekhouden* dateert van 2007, dat van *Informatica* van 2004. De lectoren hebben de algemene leerplandoelstellingen vertaald naar competentiegerichte leerdoelen en de beroepspraktijk en geclusterd in modules. In interne review-meetings worden om de 2 à 3 jaar de leerdoelen en leerinhouden van de modules besproken en geactualiseerd. Hierbij wordt vertrokken van de descriptoren van een beroepsbeoefenaar op niveau 5 uit de Vlaamse kwalificatiestructuur

(VKS). Het ZER geeft hier voorbeelden van. De resultaten van deze reviews worden per module steeds verwerkt in de ECTS-fiches.

De competentiegerichte leerdoelen van de opleiding *Boekhouden* zijn gekaderd binnen een set domeinspecifieke competenties die overeengekomen zijn met de opleiding *Accountancy-Fiscaliteit* van AP Hogeschool. Eveneens is de opleiding getoetst aan de beroepsprofielen van bedienden - boekhouder en hulpboekhouder ontwikkeld door Cevora. De opleiding *Informatica* werd getoetst aan het European e-competence framework, opgesteld door een consortium van internationale IT-bedrijven.

In het structuurschema *Informatica* is er een relatief groot aandeel volgtijdelijkheid. Bij *Boekhouden* is er een beperkte volgtijdelijkheid. Deze keuzes worden verantwoord in het ZER.

Beide opleidingen gebruiken een competentiematrix om de samenhang en evolutie van competenties, leerdoelen, werkvormen en toetsvormen in kaart te brengen en bij te sturen. Een analyse van de leerdoelen leerde de opleidingen dat het aandeel integratie van de verschillende competenties moet uitgebreid worden. De opleidingen hebben beide nu al een module "projectwerk" waarin de verworven competenties geïntegreerd worden getoetst. De opleiding *Informatica* vormt het projectwerk momenteel om naar een stage, om de integratie nog beter te kunnen realiseren.

Elke module wordt doorheen het academiejaar meerdere keren ingericht, zowel overdag, 's avonds als in afstandsonderwijs (Open CVO).

In de toekomst wil de opleiding *Boekhouden* aandacht geven aan het werken met financiële softwarepakketten vanuit een multidisciplinaire invalshoek en wil daarbij ook inzetten op soft skills als samenwerken en communicatie. De opleiding *Informatica* wil nog meer uitgesproken specialisaties aanbieden. Hierbij wordt gedacht aan mobiele applicaties of toepassingen binnen het IOT (Internet of Things).

Conclusie: de opleidingen hebben gepaste initiatieven genomen om de leerinhoud van hun programma's te actualiseren.

Het onderwijsproces

De HBO5-opleidingen van GO! CVO Antwerpen streven naar praktijkgerichte, competentiegerichte werkvormen, die in lijn zijn met de leerdoelen en de gehanteerde toetsvormen. Zij ervaren daarbij dat de competentiematrix een bruikbaar analyse-instrument is. Beide opleidingen stelden hiermee vast dat het aandeel hoor- en werkcolleges (te) hoog is. Uit die analyse blijkt ook dat werkplekleren voor de opleidingen een werkpunt is. De opleiding *Informatica* startte daarom recent een werkgroep op rond werkplekleren. Voor de opleiding *Boekhouden* wordt werk gemaakt van een simulatieconcept, gebaseerd op authentieke cases.

Op dit moment worden reeds 14 van de 21 modules van *Informatica* en 9 van de 19 modules *Boekhouden* via afstandsonderwijs (Open CVO) aangeboden. Naast een groep van studenten die de volledige opleiding in afstandsonderwijs volgt, is er een groeiende groep van studenten die een combinatietraject volgt, met een mix van contact- en afstandsonderwijs.

In academiejaar 2014-2015 volgden 805 studenten een HBO5-opleiding bij GO! CVO Antwerpen (*Boekhouden*: 308; *Informatica*: 497). Er is een groei, vooral binnen de opleiding

Informatica. Naar de toekomst verwacht men enerzijds een verdere stijging van de studenten in Open CVO en anderzijds van generatiestudenten.

Sinds september 2014 is binnen het samenwerkingsverband een gemeenschappelijke toelatingsproef uitgewerkt. Binnen GO! CVO Antwerpen zijn de resultaten van de eerste evaluatie van de toelatingsproef positief. Er is een verschil van ongeveer 8 à 10% in slaagkansen tussen studenten die instromen met en studenten die instromen zonder diploma secundair onderwijs.

In het OER is de procedure voor EVC/EVK beschreven. Het ZER geeft geen cijfers over het aantal studenten dat daarvan gebruik maakt.

In de laatste 3 academiejaren reikte GO! CVO Antwerpen in totaal 260 graduaatsdiploma's uit: 124 diploma's HBO5 Boekhouden en 136 diploma's HBO5 Informatica (68 optie Netwerkbeheer, 68 optie Programmeren). In academiejaar 2014-2015 werden bijna 100 diploma's uitgereikt. Studenten die een opleiding overdag volgen, kunnen in principe na 4 semesters (2 academiejaren) afstuderen. Het traject van studenten die een opleiding 's avonds volgen varieert van 6 tot 10 semesters (3 tot 5 schooljaren). Een tabel in het ZER geeft hierover concrete cijfergegevens.

GO! CVO Antwerpen heeft haar visie op studentenbegeleiding geëxpliciteerd. De beide opleidingen beschikken over een eigen studentenbegeleider. In het samenwerkingsverband worden de eerste stappen gezet naar kennisdeling en, waar mogelijk, stroomlijning binnen de werkgroep Studieloopbaanbegeleiding.

Het ZER besteedt veel aandacht aan de wijze waarop de opleidingen de betrouwbaarheid, validiteit en transparantie van de toetsing borgen. Ook hier verwijzen de opleidingen naar de competentiematrix.

Conclusie: Doorheen het ZER ontstaat de indruk dat het hier over traditionele opleidingen gaat, die weliswaar al meerdere didactische vernieuwingen op de sporen hebben gezet. Innovaties die wel al geïmplementeerd zijn, zijn zeker het open afstandsonderwijs en de flexibele trajecten (gecombineerd onderwijs).

De uitkomst van het onderwijs

GO! CVO Antwerpen vindt het niet evident om uit de data van VDAB cijfers over de maatschappelijke relevantie van HBO5-opleidingen te halen. Niveau 5 blijkt vaak nog onvoldoende gekend in de bedrijfswereld en staat daarom niet expliciet vermeld in vacatureberichten of arbeidsmarktanalyses. GO! CVO Antwerpen werkt wel aan het versterken van de contacten met de bedrijfswereld om de afstemming op de arbeidswereld te systematiseren en te verbeteren. Het ZER geeft hiervan enkele voorbeelden.

GO! CVO Antwerpen bevraagt daarnaast de alumni om een zicht te krijgen op de inzetbaarheid op de arbeidsmarkt en de doorstroom naar vervolgoopleidingen. De afgestudeerden van 2012-2013 en 2013-2014 werden bevraagd. De vragenlijst werd opgesteld op basis van IMO (Instrument voor het Meten van Outcomes). Dit instrument werd in opdracht van de decretale stuurgroep volwassenenonderwijs en VOCVO ontwikkeld voor HBO5-opleidingen. De vragenlijst meet uitkomsten op de arbeidsmarkt en doorstroom naar vervolgonderwijs. De respons op de bevraging was ongeveer 30%. 89% van de respondenten *Informatica* is aan het werk. 78% van de respondenten *Boekhouden* geeft aan te werken.

65% van de afgestudeerden *Boekhouden* en de helft van de afgestudeerden *Informatica* geeft aan een vervolgopleiding te volgen of een vervolgopleiding te willen volgen. Het ZER geeft geen cijfers over inschrijvingen of slaagcijfers in vervolgopleidingen. GO! CVO Antwerpen vindt het moeilijk om de doorstroom naar vervolgopleidingen in kaart te brengen. Met verschillende hogescholen werd nochtans een aantal aanvullingstrajecten overeengekomen.

Conclusie: Dit onderwerp is mager bedeed in het ZER. GO! CVO Antwerpen is zich er zelf van bewust nog te weinig structureel zicht te hebben op de maatschappelijke relevantie van de opleidingen.

Personeel, materiële voorzieningen en interne kwaliteitszorg

Voor de opleiding *Informatica* bestaat het team voor 75% uit deeltijdse lectoren en een kern van 5 voltijdse leden. De opleiding *Boekhouden* beschikt over 4 voltijdse lectoren en 5 deeltijdse lectoren. Voor de opleiding *Boekhouden* zijn er gemiddeld 66 studenten ingeschreven per module, voor de opleiding *Informatica* 92 studenten. Omdat een module meermaals per jaar ingericht wordt, zijn er voor beide opleidingen ongeveer 20 studenten per ingerichte module (cursus).

Het ZER beschrijft het aanwervings- en professionaliseringsbeleid van beide opleidingen.

Binnen de opleiding *Boekhouden* heeft 88,9% van de lectoren een pedagogisch diploma, binnen de opleiding *Informatica* evenwel slechts 38,1%. Aan startende collega's wordt nu wel gevraagd om een SLO te volgen. Het ZER signaleert dat de eis om competentiegericht vanuit een beroepskwalificatie te werken voor alle lectoren een grote uitdaging vormt. De professionalisering momenteel wordt dan ook daarop toegespitst.

De HBO5-opleidingen worden ingericht op de hoofdcampus van GO! CVO Antwerpen in Hoboken. De lokalen worden uitsluitend door het centrum gebruikt, ingericht en onderhouden. De materiële voorzieningen voldoen.

Elke student krijgt bij zijn inschrijving een persoonlijke account voor de elektronische leeromgeving Moodle. Deze vormt ook tijdens de contacturen de spil van het didactische proces, zo stelt het ZER. Studenten kunnen gratis gebruik maken van de computers in het Open Leercentrum die zijn uitgerust met de softwarepakketten uit de opleiding. Zij kunnen daarnaast gebruik maken van de bibliotheekfaciliteiten van AP Hogeschool.

Kwaliteitsontwikkeling ontvouwt zich op twee met elkaar verweven niveaus: op het niveau van het CVO en op het niveau van het samenwerkingsverband. Het kwaliteitsmanagementsysteem van GO! CVO Antwerpen is gebaseerd op de PDCA-cyclus. GO! CVO Antwerpen certificeert zich tegenover de ISO 9001: 2008 standaard (kwaliteitsmanagementsysteem). Vanaf 2014 maakt GO! CVO Antwerpen deel uit van het ISO 9001-groeps-certificaat van Scholengroep 1 Antwerpen Antigon. Dit impliceert dat overkoepelende procedures op niveau van de scholengroep vertaald (zullen) worden naar specifieke handleidingen voor GO! CVO Antwerpen. Specifiek voor de ondersteunende dienst IT certificeert GO! CVO Antwerpen zich tegenover ISO 27001 (informatiebeveiliging).

De dienst IKZ bestaat uit een kwaliteitscoördinator (0,5 VTE), een kwaliteitsmedewerker (0,5 VTE) en een informatiemakelaar data-analyse (1 VTE). De concrete werking van de kwaliteitszorg binnen GO! CVO Antwerpen kan blijken uit de gemaakte SWOT-analyses bij

de vier onderwerpen uit het ZER. Er is geen aparte rapportage van concrete verbeteracties, maar doorheen het hele ZER wordt daar naar verwezen.

Conclusie: Personeelsbeleid en voorzieningen lijken in orde. Kwaliteitszorg is professioneel uitgebouwd.

3. Aanbevelingen

Het onderwijsproces

Het verdient aanbeveling dat het GO! CVO Antwerpen reflecteert over de gevolgen voor het onderwijsproces van de verwachte veranderingen in het studentenprofiel.

De uitkomst van het onderwijs

Het verdient aanbeveling dat het GO! CVO Antwerpen de problematiek van de maatschappelijke relevantie van de aangeboden opleidingen grondig ter hand neemt en op een meer systematische wijze de gegevens over o.a. doorstroom naar vervolgopleidingen verzamelt en de conclusies in beleidsacties omzet.

Personeel, materiële voorzieningen en interne kwaliteitszorg

Het verdient aanbeveling dat het GO! CVO Antwerpen het competentiegericht werken verder uitbouwt als onderdeel van de initiatieven inzake personeelsvorming.

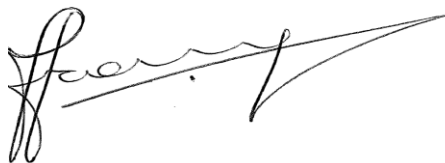
Slot

GO! CVO Antwerpen concentreert zich op twee (grote) opleidingen. Studenten maken gebruik van de kansen om via diverse wegen het programma te doorlopen. Het ZER rapporteert over de recente programmawijzigingen en innovaties. Uit de gemaakte SWOT-analyses blijkt daarbij dat GO! CVO Antwerpen voldoende zelfkritisch is.

Het ontwerp van rapport werd aan de instelling bezorgd voor eventuele opmerkingen en/of bezwaren van technische aard. Bij e-mail heeft de instelling gereageerd, wat heeft geleid tot beperkte tekstuele aanpassingen in het definitief vastgestelde rapport.

Brussel, 25 november 2016

Voor de Commissie Hoger Onderwijs

Luc François

Voorzitter Commissie Hoger Onderwijs